

doljunk csak Soricu Ursu Jánosnak Ady-fordításaira, vagy a legújabb román irodalom nagyszabású és ünnepelt eseményére, Goga Octaviánnak remek Madách-fordítására.

S. önálló kutatásai alkalmasak a kor és népszellemnek, mint a művelődéstörténet irányító tényezőinek megismerésére. Nála nem az írók életének felületeiről van szó. Irodalomszemléletének vitathatlanul sajátja a szunnyadó erők formáló, alakító hatásának intenzív kutatása és mérlegetése. Műve azonban nem egyszerű szintézis, nem csak adatgyűjtés és elrendezés, hanem a kultúrtényezők átfogó értékelése és hatásuk tolmácsolása. Ezek beiktatásával kapta meg a könyv a józan értelemben vett egyéni és pozitívista jelleget.

Remélhetjük tehát, hogy műve sokakkal fogja megértetni „a román stúdiumok intenzív művelésének mindenféle magasabb szempontból kimondhatatlan jelentőségét.“

Visy József.

Kolumbán István: A jellemnevelés irányelvei. Szeged, 1937. Magyar Ünnep kiadása. 336 oldal.

A szerző elsősorban gyakorlati célokat kíván szolgálni. A könyvnek csak 82 oldala tartalmaz elméleti fejtegetéseket (itt is gyakorlati vonatkozásokkal), míg a többi része bibliából, mondák köréből, hazánk történelméből és a gyakorlati életből vett példákkal igyekszik megvalósítani azt a célt, amit az elméleti részben maga elé tűzött. A népiskola célját a jellem kialakításában és fejlesztésében látja. A *jellem* alapjaként az akaratot jelöli meg. E tekintetben helyes úton jár. Amidőn jellemről beszél, mindig az erkölcsi jellemet érti.

Az akarat művelését illetőleg nincsenek tudományos megállapításai, nem is keresi a tudományos indokolást. Gyakorlati eszközöket keres egy jó tanító megérzésével azért, hogy az iskolai élet valóban vértelmezze fel az ifjúságot az élet küzdelmeire.

A gyermek jellemének kialakításában részt vesz az iskola és a család. A családban nincsenek meg azok az eszközök és körülmények, amelyek a következetes jellem kialakításához feltétlenül szükségesek. Legalább is minden családban nem látja ezt meg a szerző. Azért az iskolának kell a gyermek jellemének épületét fel-emelnie. Milyen a magyar jellem? — kérdi a szerző. Lapozzunk a történelem lapjain és megkapjuk rá a feleletet. Midőn az iskolai jellemnevelés kérdéseit tárgyalja, a történelem lapjait lapozgatja és pontokba szedve megállapítja, miképpen kell eljárunk, hogy a történelem nagyjainak követését a gyermekek kívánatosnak tartsák.

Az egyes tantárgyak jellemnevelő hatása igen különböző. Éppen azért osztályonkint és tárgyankint bemutatja azokat a szempontokat és célkitűzéseket, amelyeket a tanítónak a valláserkölcsös jellem kialakításának szolgálatában szem előtt kell tartania a népiskolában.

A szerző elsősorban az iskola szempontjait tartotta szem előtt példáinak és jellemképeinek összeállításánál, azonban úgy járt el a tartalmas anyag összegyűjtésénél, hogy azokat a családi nevelés keretében is felhasználhassuk. Külön fejezetben tárgyalja a családi életnek hatását és gyakorlati útmutatást nyújt a jellemtanulmányozásra vonatkozólag is. A gyakorlati célt jól látja, s noha eszközei nem újszerűek és nem is egyedülállóak, alkalmazásuk célravezetőnek látszik.

A példás kiállítású műhöz Móra László írt előszót.

A Kolumbán István könyvében megjelölt célok elérésére, a tanító gyakorlati munkájának megkönnyítésére ugyancsak a Magyar Ünnepek adta ki Kiss-Zányi „Új csapásokon“ (Szeged, 1936. 400 oldal) c. gyűjteményt, amelyben ünnepi beszédeket, verseket, színdarabokat, népművelési előadásokat, szülői értekezleteket és gyakorlati tanításokat találunk.

Zentai Károly.

Dr. Gáspár Pál: Éljen a vakáció! Budapest 1936. (A szerző kiadása.) 92. l.

E kis könyv kellemes hangulatot keltő címképe nem sejteti velünk a könyv igazi tartalmát. A cím mögött sem látjuk meg első pillanatban azt, amit a könyvben kapunk. Komoly, lelki ember szól az intézetéből vakációra induló tanulókhöz, és minden diákhoz, aki felé aggódó szeretettel és gondossággal fordul a mélyen vallásos pedagógus. A könyv kis formája talán célzatos, talán azt akarja elérni a szerző, hogy diákjainak ez legyen a vakáció egyetlen tankönyve és egyben barátja is, akihez a vakáció problémáinak megoldása közben fordulhat, amit mindig magukkal hordhatnak. A könyv sokszor kérdez és mindig felel olyan kérdésekre, amelyek a vakációra induló diák felé meredeznek, mint nagy kérdőjelek.

A szerző orgonaszóval nyitja meg a vakációt és az orgona a Te Deum fenéges dallamát zengi. Aztán megmondja mit jelent ez a latin eredetű kellemes szó: vakáció! A sok jelentése között csak az lehet helyes, amely dativus-szal áll. Legyen hát vacat palaestrae, vagy studiis vacat, azonban semmi esetre sem vacat palaestra vagy vacat locus a custodiis a szónak értelme, mert a vakáció is iskola, amely akkor kezdődik, mikor az intézet kapui bezárulnak a diákok mögött. Kezdődik a szabadság. Mire használja ezt a diák?! Milyen veszélyek fenyegetik a vakációban a szegény diákot? A lelki tespedés, unalom, rossz társak, sokszor indokolatlan szomorúság, ami a semmittevő ifjakat nem egyszer meglepi, a rossz könyv, rossz társaság stb.

Aztán segít programot készíteni diákjainak. A program alappillére ez: nincs külön iskolai és vakációs élet! Egy életünk van, a magunk élete. Ezt kell megszerveznünk a vakációban is.

Érdekes programpont: ismerd meg családodat, fedezd fel rokonaidat, foglalkozz velük beható beszélgetéseket, mert ilyenkor tárul fel nemcsak a te szíved, hanem az övék is. Helyesen világítja meg a szerző a napirend fontosságának kérdését. Pedig mily kevesen vannak, akik elmondhatják a nagy rodostói száműzött fejedellel, hogy minden napot előre megszabott elvek szerint töltenek el. — Mit csináljon a fiú? Mit a leány? Bőséges tanácsot ad, finoman, de határozottan rámutat arra, milyen nagy jelentőségű az önismeret. A vakációban erre is gondoljon a diák: ismerje meg azt, aki legközelebb áll hozzá, saját magát!

A jótanácsok egész sorát foglalja össze Dumas művészi leveléből vett idézettel. Ebből mi is idézünk néhány szót: „Tudod, hogy mikor valamit titokban volnál kénytelen megtenni és félned kell, hogy az kitudódik, akkor jobb, ha nem teszed meg azt.“ Ez a néhány szó lényege annak, amit Gáspár Pál diákjai szeme elé állít, hogy eredményes, Istennek tetsző vakációt tölthessenek el.

A Márton L. ügyes rajzaival illusztrált kis mű hézagpótló pedagógiai irodalmunkban. Ha nem készült volna el ez a meleg, közvetlen hangú, diáknak, tanárnak,